

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Obdo/68/2020
Identifikačné číslo spisu: 7217227233
Dátum vydania rozhodnutia: 27.10.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Andrea Moravčíková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:7217227233.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Športový klub CASSOSPORT Košice, so sídlom Alejová 11, 040 11 Košice, IČO: 17 076 153, s dodatočným likvidátorom JUDr. Jana Závodská, e. č. S737, so sídlom Floriánska 19, 040 01 Košice, proti žalovaným 1/ CASSOSPORT, s.r.o., so sídlom Pri prachárni 11, 040 11 Košice, IČO: 46 372 806, 2/ E. T., nar. XX.X.XXXX, bytom XXX XX Q. XXX, obaja právne zastúpení GOREJ Legal, s.r.o., so sídlom Krmanova 14, 040 01 Košice, IČO: 47 231 939, o určenie vlastníckeho práva, vedenom na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 31Cb/107/2017, o dovolaní proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 4Cob/108/2019 - 263 zo dňa 11. decembra 2019, takto

rozhodol:

I. Dovolanie odmieta.

II. Žalovaný 1/ a žalovaná 2/ majú voči žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100%.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice II (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom č. k. 31Cb/107/2017-204 zo dňa 27. mája 2019 v znení opravného uznesenia č. k. 31Cb/107/2017-252 zo dňa 8. októbra 2019 v prvom výroku žalobu zamietol, druhým výrokom zaviazal žalobcu nahradiť obom žalovaným trovy konania v plnom rozsahu.

2. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že žalobca sa domáhal, aby súd určil, že je vlastníkom nehnuteľností - stavby so súpisným číslom 3002, stojacej na pozemku registra C KN s parcelným číslom XXX/XX a stavby so súpisným číslom 3004 stojacej na pozemku registra C KN s parcelným číslom XXX/XX, evidovaných na liste vlastníctva číslo XXXXXX, katastrálne územie R., obec U. okres V. IV, alternatívne, že žalobca je vlastníkom nehnuteľnosti - stavby so súpisným číslom 3002, stojacej na pozemku registra C KN s parcelným číslom XXX/XX, evidovanej na liste vlastníctva číslo XXXXXX, katastrálne územie R., obec V., okres V. a že žalobca je vlastníkom obchodného podielu v spoločnosti CASSOSPORT, s. r. o. (žalovaný 1/), ktorý ku dňu

5.10.2011 patrilo žalobcovi, a ktorému zodpovedá splatený vklad vo výške 3.520.000,- eur. Aktívnu legitímáciu v konaní žalobca odvodzoval od skutočnosti, že Okresný súd Košice I uznesením, č. k. 34C/553/2015-72, zo dňa 22.11.2016 (ďalej aj „registrový súd“ alebo „rozhodnutie registrového súdu“), nariadil dodatočnú likvidáciu žalobcu ako občianskeho združenia.

3. Súd prvej inštancie vo veci prvotne rozhodol uznesením č. k. 31Cb/107/2017-134 zo dňa 11.10.2018, ktorým konanie z dôvodu nedostatku procesnej subjektivity na strane žalobcu podľa ust. § 62 CSP zastavil a zároveň obom žalovaným nepriznal právo na náhradu trov konania. Následne na odvolanie žalobcu Krajský súd v Košiciach uznesením č. k. 4Cob/113/2018-177 zo dňa 31.1.2019 napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, nakoľko podľa odvolacieho súdu súd prvej inštancie nesprávne vyhodnotil procesnú spôsobilosť žalobcu a tým, že súdne konanie zastavil, došlo voči žalobcovi k porušeniu práva na spravodlivý proces.

4. V ďalšom konaní mal súd prvej inštancie za preukázané, že registrový súd nariadil podľa § 75a Obchodného zákonníka dodatočnú likvidáciu majetku bývalého občianskeho združenia Športový klub CASSOSPORT Košice z dôvodu, že občianske združenie disponuje majetkom - súborom hnutelých vecí (kancelárskeho majetku a elektroniky), pohľadávkami z obchodného styku vo výške 36.161,- eur, ktoré sú uvedené v daňovom priznaní za rok 2012 a pohľadávkou vo výške 16.596,95 eura.

5. V konaní za sporné považoval súd prvej inštancie to, či občianske združenie Športový klub CASSOSPORT Košice zaniklo a stratilo právnu subjektivitu, a či dodatočná likvidátorka disponuje aktívnou legitímáciou na podanie žaloby o určenie vlastníckeho práva žalobcu k majetku, pre ktorý nebola nariadená dodatočná likvidácia, a ktorý už nie je podľa zápisov v katastri nehnuteľností a obchodnom registri vo vlastníctve dodatočne likvidovaného subjektu - Športového klubu CASSOSPORT Košice.

6. Súd prvej inštancie viazaný názorom vysloveným odvolacím súdom v jeho zrušujúcom rozhodnutí, poukázal na jeho odôvodnenie (bod 22 až 28), podľa ktorého všeobecný súd nemá možnosť výberu v otázke, či bude rešpektovať právoplatné rozhodnutie vydané v inom konaní, ktoré rieši otázku javiacu sa prejudiciálnou v súvislosti s riešením daného prípadu. So zreteľom na právoplatnosť a z toho plynúcu záväznosť a nezmeniteľnosť právoplatného rozhodnutia, nesmie byť táto otázka položená a akékoľvek jej „nové“ právne posudzovanie v inom (ďalšom) konaní je neprípustné. Pokiaľ súd spomenutý prejudiciálny účinok ignoruje (nevezme za základ pre svoje rozhodnutie prejedikovaný hmotnoprávny vzťah a rozhodne v rozpore s prejedikovaným hmotnoprávnym vzťahom), nerešpektuje záväzné súdne rozhodnutie a koná v rozpore s ústavou, v zmysle ktorej môžu štátne orgány konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon (čl. 2 ústavy). Popretie prejudiciálnej záväznosti právoplatného súdneho rozhodnutia znamená zásah do stability práva a právnych vzťahov ako aj do riadneho výkonu spravodlivosti (s poukazom na uznesenie Najvyššieho súdu SR z 29. apríla 2010 sp. zn. 1 Cdo/133/2009, rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 349/09-36 z 20. januára 2010, rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Brumărescu proti Rumunsku z 28. októbra 1999 a vo veci Ryabikh proti Rusku z 24. júla 2003).

7. Ďalej uviedol, že tvrdenia ustanoveného dodatočného likvidátora o tom, že občianske združenie nezaniklo, teda nestratilo právnu subjektivitu, neboli v konaní jednoznačne preukázané, nakoľko ak by nedošlo k zániku právnej subjektivity občianskeho združenia, je vylúčená jeho dodatočná likvidácia podľa § 75a ObZ. V posudzovanom spore bolo zrejmé, že občianske združenie Športový klub CASSOSPORT Košice zaniklo.

S touto otázkou sa už vysporiadal súd v konaní o nariadení jeho dodatočnej likvidácie. Ak by Okresný súd Košice I dospel k opačnému záveru, nemohol by vyhovieť návrhu na nariadenie dodatočnej likvidácie a v mene občianskeho združenia by nemohol konať ani ustanovený likvidátor.

8. Konštatoval, že pred výmazom občianskeho združenia z registra vedeného Ministerstvom vnútra SR prebiehala likvidácia, preto neobstoja tvrdenia, že táto nebola realizovaná v súlade so zákonom, keďže podľa § 68 ods. 2 ObZ, likvidácia sa nevyžaduje, ak imanie spoločnosti prechádza na právneho nástupcu, tak ako to uvádzali práve žalovaní s poukazom na uzavretie zmluvy o predaji podniku zo dňa 18.9.2013. Uviedol, že žiaden právny predpis nezakazuje občianskemu združeniu, ktoré v danom prípade malo živnostenské oprávnenie na podnikanie, uzavrieť takúto zmluvu. V konaní bolo zrejmé, že Ministerstvo vnútra SR malo za preukázané, že boli splnené podmienky na vykonanie výmazu zo zoznamu občianskych združení. Z uvedeného dôvodu súd prvej inštancie námietku žalobcu, že výmaz občianskeho združenia zo zoznamu občianskych združení má len deklaratórnu povahu, vyhodnotil ako právne nevýznamnú.

9. Ďalej súd prvej inštancie vo vzťahu k občianskemu združeniu (s poukazom na body 27, 28 zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu zo dňa 31.1.2019) konštatoval, že nariadením dodatočnej likvidácie nedochádza k plnohodnotnému obnoveniu právnej subjektivity občianskeho združenia, ale len k určitému obnoveniu procesnoprávnej subjektivity

„ad hoc“, a to v rozsahu determinovanom účelom dodatočnej likvidácie, ktorým

je likvidácia objaveného majetku spoločnosti. Avšak iba v prípade nariadenej dodatočnej likvidácie a pre potreby vedenia súdneho konania priamo súvisiaceho s účelom dodatočnej likvidácie, je zaniknutý subjekt konajúci prostredníctvom ustanoveného likvidátora aktívne legitimovaný na podanie žaloby, keďže právnou skutočnosťou, ktorá aktivuje rozhodnutie o dodatočnom povolení likvidácie, je existencia konkrétneho majetku v čase zániku takéhoto subjektu, ohľadne ktorého súd povolil dodatočnú likvidáciu, teda iba majetku

bez subjektu jeho nositeľa. Likvidátor je totiž oprávnený robiť iba úkony smerujúce k takto určenému novoobjavenému majetku. Iba tento majetok spadá do vecne obmedzenej dodatočnej likvidácie. Vzhľadom na uvedené súd prvej inštancie žalobu zamietol

z dôvodov, že žalobca nie je aktívne legitimovaný na podanie žaloby, nesúvisiacej

s konkrétnym majetkom, ohľadne ktorého súd povolil dodatočnú likvidáciu. Ako subjekt bez plnej právnej subjektivity zároveň nemôže byť zapísaný ako vlastník nehnuteľností

v katastri nehnuteľností, ani ako majiteľ obchodného podielu do obchodného registra.

O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP.

10. O odvolaní žalobcu rozhodol Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 4Cob/108/2019-263 zo dňa 11. decembra 2019 tak, že v prvom výroku potvrdil napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie. Druhým výrokom priznal obom žalovaným proti žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

11. Odvolací súd skonštatoval, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností dospel k správne právnemu záveru. Mal za to, že súd prvej inštancie dospel k správne právnemu záveru, že ak by nedošlo k zániku právnej subjektivity občianskeho združenia, je vylúčená jeho dodatočná likvidácia podľa § 75a ObZ a bola

by možná iba likvidácia podľa § 70 až § 75 ObZ, čo sa nevzťahuje na posudzovaný prípad.

12. Podľa odvolacieho súdu sa správne súd prvej inštancie vysporiadal aj s legitimáciou žalobcu v konaní, keď dospel k záveru, že nariadením dodatočnej likvidácie nedochádza

k plnohodnotnému obnoveniu právnej subjektivity občianskeho združenia, ale k určitému obnoveniu procesnoprávnej subjektivity „ad hoc“, a to v rozsahu determinovanom účelom dodatočnej likvidácie, ktorým je likvidácia objaveného majetku spoločnosti.

Len pre potreby vedenia súdneho konania priamo súvisiaceho s účelom dodatočnej likvidácie je zaniknutý subjekt konajúci prostredníctvom ustanoveného likvidátora aktívne legitimovaný na podanie žaloby, keďže právnou skutočnosťou, ktorá aktivuje rozhodnutie o dodatočnom povolení likvidácie, je existencia konkrétneho majetku v čase zániku takéhoto subjektu, ohľadne ktorého súd povolil dodatočnú likvidáciu.

Likvidátor je oprávnený robiť iba úkony smerujúce k takto určenému novoobjavenému majetku. Iba tento majetok spadá do vecne obmedzenej dodatočnej likvidácie.

Odvolačný súd mal za to, že žalobca nie je aktívne legitimovaný v spore, keďže tento sa netýka majetku, ohľadne ktorého bola nariadená predmetná dodatočná likvidácia.

Ako nedôvodnú vyhodnotil tiež námietku žalobcu, že občianske združenie zanechalo nevysporiadaný majetok a neuspokojené záväzky, keďže právnym následkom uzatvorenia Zmluvy o predaji podniku podľa § 477 ods. 1 Obchodného zákonníka je prechod všetkých práv a záväzkov, na ktoré sa predaj vzťahuje.

13. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala JUDr. Jana Závodská ako vymenovaná dodatočná likvidátorka označeného občianskeho združenia dovolanie, ktorým žiadala, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, alebo aby zrušil obe rozhodnutia súdov nižšej inštancie a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

14. Dovolanie odôvodnila podľa § 420 písm. f/ CSP tým, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a zároveň podľa § 421 ods. 1

písm. a/ CSP tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

15. Prípustnosť dovolania podľa ust. § 420 písm. f/ CSP videla v tom, že súd prvej inštancie ako aj odvolací súd rozhodli na základe skutkového a právneho stavu nepredvídateľne, s prvkami svojvoľného postupu súdu a s ignorovaním nezákonností, ktoré boli podľa nej prítomné v procese likvidácie Športového klubu CASSOPORT Košice.

Z právnych úkonov žalobcu pred vyhlásením likvidácie je zrejmé, že jeho úkony smerujúce k prevodu majetku sú absolútne neplatné, nakoľko ide o právne úkony, na základe ktorých v rozpore s právnym poriadkom došlo k zmenám vlastníctva žalobcu.

16. Poukázala na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Obo/77/2010 (pozn. dovolacieho súdu - toto rozhodnutie však bolo zrušené rozhodnutím Najvyššieho súdu SR sp.zn.1ObdoV/42/2011) zo dňa 20.4.2011, podľa ktorého „výpočet úkonov smerujúcich k likvidácii spoločnosti (podľa ust. § 72 ods. 1 ObZ) má teda dvojaký význam.

Na jednej strane určuje pôsobnosť likvidátora (rozsah jeho konateľského oprávnenia),

na druhej strane vymedzuje povinnosti likvidátora v rámci vykonávania likvidácie.“

Z ust. § 72 ods. 1 ObZ vyplýva, že likvidátor zastupuje spoločnosť pred súdmi a inými orgánmi, uplatňuje pohľadávky a prijíma plnenia. Poukázala aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Obo/98/2009 -372 zo dňa 26.11.2009 (pozn. dovolacieho súdu - toto rozhodnutie zrušilo rozhodnutie súdu prvej inštancie a vec mu vrátilo na ďalšie konanie, vec bola opätovne predložená a rozhodnuté bolo už uvádzaným rozhodnutím

sp. zn. 5Obo/77/2010, ktoré bolo zrušené rozhodnutím sp. zn. 1ObdoV/42/2011)

kde sa uvádza, že „žalobca mal spôsobilosť byť účastníkom konania, pričom žaloba bola podpísaná osobou oprávnenou na takýto úkon - advokátom podľa udelenej plnej moci likvidátorom. Likvidátora k takémuto postupu oprávňovalo ust. § 72 ods. 1 ObZ, keďže

po preskúmaní dokladov zistil, že zmluvy, ktoré sú predmetom konania, sú neplatné.“

Na základe uvedeného vyvodzuje, že Najvyšší súd SR zastáva názor, že likvidátor

je oprávnený aj k úkonom, ktoré smerujú k dosiahnutiu účelu dodatočnej likvidácie nepriamo (pozn. dovolacieho súdu - okrem toho, že ide o rozhodnutia dávno zrušené, opomína podané dovolanie skutočnosť, že rozhodnutia sa vôbec nevenovali inštitútu dodatočnej likvidácie).

17. V dovolaní sa ďalej uvádza, že aj keď k majetku patriacemu žalobcovi je vo verejných registroch uvedený iný vlastník, nemôže to vytvárať prekážku určenia, že vlastníkom

je naďalej žalobca, keďže pri prevodoch vlastníckeho práva boli porušené elementárne náležitosti jednotlivých právnych úkonov, ktoré sa podľa žalobcu nemôžu legitimizovať len tým, že žalobca je v likvidácii. V dovolaní napokon uvádza, že občianske združenie nezaniká výmazom z registra združení

vedeného Ministerstvom vnútra SR, a že okamih zániku nemožno viazať na tento výmaz. Na zánik občianskeho združenia nemožno aplikovať ust. § 20a ods. 2 OZ, podľa ktorého právnická osoba zapísaná v inom zákonom určenom registri zaniká dňom výmazu z tohto registra, ale je potrebné aplikovať právnu úpravu obsiahnutú v ust. § 12 a § 13 zák. č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov (ďalej aj „ZZO“). Právne posúdenie vecí súdmi je podľa dovolania v rozpore so zákonom a ústavne nekonformné, nakoľko podľa neho zmyslom právnej úpravy zániku združenia nebolo upraviť ho tak, aby rozhodnutím orgánu združenia toto zaniklo, stratilo právnu subjektivitu, v dôsledku čoho by bolo možné zanechať nevyporiadaný majetok a neuspokojené záväzky.

18. Argumentácia v podanom dovolaní predkladá záver, že neboli splnené podmienky pre zánik a výmaz občianskeho združenia a to: 1/ zostavenie likvidačnej účtovnej súvahy, 2/ zaslanie členom prehľad o imaní združenia a 3/ zverejnenie v Obchodnom vestníku oznámenie o vstupe spoločnosti do likvidácie s výzvou na prihlásenie pohľadávok alebo iných práv v určenej lehote a zaslať ho na všeobecný odbor vnútornej správy Ministerstva vnútra SR (ďalej aj „MV SR“), všetkým známym veriteľom a správcovi dane, a teda až najskôr po 3 mesiacoch, alebo po uspokojení všetkých záväzkov, by bolo možné skončiť likvidáciu. Ak takýto postup nebol dodržaný, čo vyplýva aj z listu MV SR zo dňa 21.10.2013, žalobca nemohol stratiť spôsobilosť mať práva a povinnosti.

19. Prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP vzhľadom na nesprávnom právnom posúdení veci odvolacím súdom, tu s poukazom na rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS/711/2014 zo dňa 19.11.2014, podľa ktorého „zápis dodatočnej likvidácie do obchodného registra má za následok obnovenie právnej subjektivity (IV.ÚS/479/2011), resp. že zánikom súkromnoprávnej subjektivity nezaniká nevyhnutne aj spôsobilosť byť účastníkom konania, a teda procesnoprávnu subjektivitu možno posudzovať oddelene od hmotnoprávnej subjektivity (II.ÚS/414/2014). Povoľenie dodatočnej likvidácie obchodnej spoločnosti neznamená plnohodnotné obnovenie právnej subjektivity, avšak na strane druhej absolútne popieranie procesnoprávnej subjektivity by malo za následok stratu zmyslu zákonného ukotvenie dodatočnej likvidácie, ktorým je jednak ochrana veriteľov pri uspokojovaní ich pohľadávok z dodatočne zisteného majetku spoločnosti a napokon aj ochrana majetkových práv samotných spoločníkov spoločnosti pri delení likvidačného zostatku. Pri posudzovaní obnovy právnej procesnoprávnej subjektivity je tak determinantom účel dodatočnej likvidácie. Exekučné konania, ktorých cieľom je vymôcť judikovanú pohľadávku veriteľa, rozhodne možno považovať do rozsahu úkonov, ktoré smerujú k likvidácii spoločnosti a sú v súlade s účelom likvidácie.“

20. Poukazuje tiež na dôvodovú správu bod 17 (§ 70 až § 75a) k zákonu č. 390/2019 Z.z. k novozavedenému § 75d (opomínajúc, že dodatočná likvidácia bola nariadená v čase účinnosti úplne odlišnej právnej úpravy ako ObZ, tak ZZO - pozn. dovolacieho súdu), ktorým bol novelizovaný Obchodný zákonník (s účinnosťou od 1.10.2020, t.j. v čase už podaného dovolania - pozn. dovolacieho súdu) podľa ktorej „účelom konvokácie je umožniť veriteľom prihlásiť svoje nároky na uspokojenie, podobne ako v konkurze, aj keď s tou výnimkou, že v prípadoch likvidácie je prihlásenie z povahy vecí len fakultatívne a spoločnosť a prípadným opomenutím veriteľa nezbavuje povinnosti plniť všetky záväzky.“ ako aj na ust. § 75k, podľa ktorého „navrhovaná právna úprava legislatívne vyjasňuje niektoré otázky, na ktoré v praxi dávala judikatúra len zdĺhavé a komplikované riešenia“. K uvedenému v dovolaní konštatuje, že Športový klub CASSOPORT Košice vedel o svojich záväzkoch, no napriek tomu ich neplnil a ani na tento fakt súdy neprihliadli, a teda svojimi rozhodnutiami v konaní legalizovali podľa dovolateľa nezákonný postup likvidácie a nezákonný prevod majetku.

21. K dovolaniu žalovaného sa písomne spolu vyjadrili obaja žalovaní, podľa ktorých je žalobcom podané dovolanie nedôvodné. V konaní nebolo žalobcovi odňaté, ani žiadnym spôsobom obmedzené, jeho právo na spravodlivý proces, a tiež v dovolaní nemožno identifikovať žiadnu právnu otázku, ktorú by súdy nižšej inštancie posúdili nesprávne. Na záver navrhli, aby dovolací súd odmietol dovolanie žalobcu a priznal žalovaným nárok na náhradu

trov dovolacieho konania.

22. Žalobca podal k vyjadreniu žalovaných repliku, v ktorej uviedol, že zotrúva na svojich vyjadreniach uvedených v dovolaní.

23. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací [podľa § 35 CSP; (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „NS SR“ alebo „dovolací súd“)] po zistení, že dovolanie bolo podané včas, avšak nie na to oprávnenou osobou, bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP a contrario) dospel k záveru, že dovolanie JUDr. Jany Závodskej je potrebné odmietnuť (§ 447 písm. b/ CSP).

24. Podľa ust. § 20a ods. 2 OZ právnická osoba zapísaná v obchodnom registri alebo v inom zákonom určenom registri zaniká dňom výmazu z tohto registra, pokiaľ osobitné zákony neustanovujú inak. Podľa ods. 4 sa ustanovenia Obchodného zákonníka o likvidácii obchodných spoločností primerane použijú aj na likvidáciu inej právnickej osoby, pokiaľ z ustanovení upravujúcich tieto právnické osoby nevyplýva niečo iné. Z tejto právnej úpravy jednoznačne vyplýva, že pokiaľ právna úprava občianskych združení obsahuje v § 12 a 13 ZZO osobitnú úpravu zrušenia a zániku združenia, všeobecná úprava obsiahnutá v Občianskom zákonníku sa nepoužije.

25. Podľa ust. § 12 ods. 1 zákona č. 83/1990 Z.Z. o združovaní občanov v znení účinnom k momentu výmazu žalobcu z registra občianskych združení dňa 12.11.2013 (ďalej len ZZO), združenie zaniká a/ dobrovoľným rozpustením alebo zlúčením s iným združením, b/ právoplatným rozhodnutím ministerstva o jeho rozpustení. Podľa ods. 2, pokiaľ stanovy združenia neurčujú spôsob dobrovoľného rozpustenia alebo zlúčenia s iným združením, rozhoduje o ňom jeho najvyšší orgán. Tento orgán oznámi zánik združenia do 15 dní príslušnému ministerstvu.

26. Podľa ust. § 13 ZZO sa pri zániku združenia vykoná majetkové vyporiadanie. Podľa ods. 3 vykoná pri zániku združenia podľa § 12 ods. 1 písm. b) jeho majetkové vyporiadanie likvidátor určený ministerstvom. Podľa ods. 4 sa rovnakým spôsobom postupuje tiež pri zániku združenia podľa § 12 ods. 1 písm. a), ak niet jeho orgánu, ktorý by majetkové vyporiadanie vykonal. V súvislosti s majetkovým vyporiadáním odkazuje ZZO na Hospodársky zákonník (táto právna úprava platila bez potrebnej legislatívnej úpravy až do 30.9.2020 - pozn. dovolacieho súdu).

27. Súčasne platná právna úprava ZZO (od 30.9.2020) v ust. § 13 už precizuje, že na zrušenie a zánik združenia sa primerane použijú všeobecné ustanovenia Obchodného zákonníka o zrušení a zániku obchodných spoločností, ak tento zákon neustanovuje inak. Združenie zaniká ku dňu výmazu z registra mimovládnych neziskových organizácií. Stále však platí, že pri zrušení združenia podľa § 12 ods. 1 písm. b) a c) vykoná likvidáciu likvidátor určený ministerstvom. Pri zrušení združenia podľa § 12 ods. 1 písm. a) sa postupuje podľa odseku 3, ak združenie neurčí likvidátora, ktorý by likvidáciu vykonal.

28. Z uvedenej právnej úpravy vyplýva, že zákon v čase, kedy žalobca oznámil zánik združenia príslušnému ministerstvu, predpokladal len možnosť zániku združenia dobrovoľným rozpustením alebo zlúčením s iným združením, resp. právoplatným rozhodnutím ministerstva o rozpustení. V danej veci išlo o dobrovoľné rozpustenie bez právneho nástupcu (a bez potreby ministerstva o takomto rozpustení rozhodovať) s tým, že bolo potrebné vykonať majetkové vyporiadanie, čo je možné subsumovať pod pojem likvidácia, pričom na takýto postup sa použijú ustanovenia Obchodného zákonníka primerane (hoci zákon odkazuje na Hospodársky zákonník ešte skoro 30 rokov od jeho zrušenia, je z interpretačných princípov nepochybné, že treba použiť predpis, ktorým bol Hospodársky zákonník v danej časti nahradený, t. j. Obchodný zákonník).

29. Dovolací súd však zdôrazňuje, že zákon predpokladá len primerané použitie ObZ

na likvidáciu, nie však na situácie, ktoré samotný ZZO rieši osobitnou úpravou a osobitne ministerstvom menovaným správcom. Postup formou nariadenia dodatočnej likvidácie súdom s menovaním likvidátora súdom pre právnu formu nepredvídanú Obchodným zákonníkom, a nepredvídanú v osobitnom zákone ako situáciu, ktorá by mohla vôbec v živote združenia nastať, nemožno považovať za postup, ktorým je možné dovodiť účinky, ktoré sa inak dodatočnej likvidácii pripisujú.

30. Hoci konajúce súdy „oživilí“ predmetné občianske združenie pre účely tohto konania formou priznania procesnej subjektivity žalobcovi, takýto postup nemožno považovať za postup, ktorý by dovolací súd mohol akceptovať za účelom priznania účinkov dovolania označenej JUDr. Jany Závodskej ako osoby oprávnenej pre podanie dovolania v mene označeného žalobcu.

31. Uznesením o nariadení dodatočnej likvidácie rozhodol registrový súd o nariadení dodatočnej likvidácie na označené občianske združenie a vymenoval označenú likvidátorku. Predmetný súd sa však nijako nezaoberal povahou subjektu, na ktorý dodatočnú likvidáciu nariaďuje, ani tým, že výmaz združenia z registra má len deklaratórny charakter, a je teda možné, že k riadnemu zániku subjektu stále nedošlo, ani sa nezaoberal nemožnosťou splniť kumulatívnu podmienku a nevyhnutný predpoklad účinne nariadenej dodatočnej likvidácie podľa ust. § 66 ObZ, a to zápis tejto skutočnosti do Obchodného registra.

32. Nemožnosť takéhoto nariadenia dodatočnej likvidácie, inštitútu výlučne určeného pre subjekty zapisované do obchodného registra, tkvie aj v tom, že priamo zo zákonnej úpravy obsiahnutej v ZZO vyplýva, že likvidátora vždy menuje ministerstvo, nikdy teda nepôjde o postup, ktorý by prináležal do vecnej pôsobnosti registrových súdov, resp. do pôsobnosti súdov vôbec.

33. Dovolací súd v predmetnej veci, vnímajúc čiastočne právnu absurdnosť vzniknutej situácie, zvažoval aj možnosť zrušiť rozhodnutia súdov nižšej inštancie vysloviac uvedený právny názor. Takéto rozhodnutie by však v konečnom dôsledku nevedlo k žiadnemu lepšiemu výsledku pre ktorúkoľvek zo strán konania, a len by stav právnej neistoty predlžovalo. Napokon, zamietajúce rozhodnutie súdu prvej inštancie, potvrdené odvolacím súdom, je rozhodnutím, ktoré svojím spôsobom rieši vzniknutú situáciu tak, že žiadne ďalšie právne neisté situácie nevzniknú.

34. Puristický výklad, vedúci k úvahe o potrebe zrušiť rozhodnutia, ktoré procesnú subjektivitu priznali osobe, ktorá zrejme nie je subjektom práva, alebo ktorá subjektom práva je, avšak koná v jej mene osoba, ktorá takúto právomoc nemá, nepovažoval dovolací súd za hospodárne a racionálne riešenie.

35. Samotná JUDr. Jana Závodská, vystupujúca v pozícii uznesením súdu vymenovanej dodatočnej likvidátorky, pripúšťa možnosť, že občianske združenie, ktoré má takto zastupovať, vôbec nezaniklo, nebol teda ani naplnený základný predpoklad pre to, aby sa súd návrhom na vyhlásenie dodatočnej likvidácie zaoberal. Navyše, je zrejmé, že celé rozhodnutie registrového súd je zmätočné a pre dané občianske združenie neexistovala možnosť brániť sa takémuto ustanoveniu dodatočného likvidátora pre prípad, že by skutočne platil predpoklad, že k jeho zániku spôsobom predvídaným v ust. § 12 ZZO nedošlo. Potom musí nastúpiť zákonný režim vymenovania likvidátora ministerstvom, čo úplne opomenul registrový súd a vydal akt, ktorý je potrebné považovať za nulitný.

36. Podľa ust. § 75a ObZ, ak bola spoločnosť vymazaná z obchodného registra a ak sa zistí ďalší majetok spoločnosti, rozhodne súd na návrh štátneho orgánu, bývalého štatutárneho orgánu, jeho člena alebo spoločníka, veriteľa, dlžníka alebo z vlastného podnetu o dodatočnej likvidácii majetku bývalej spoločnosti a vymenuje likvidátora. Na vymenovanie likvidátora sa nepoužijú ustanovenia § 71 ods. 1. Po právoplatnosti rozhodnutia súd zapíše likvidátora do obchodného registra. Na dodatočnú likvidáciu sa primerane použijú ustanovenia o likvidácii. Pohľadávky voči spoločnosti, ktoré nebolo možné uplatniť

pre výmaz spoločnosti zrušenej bez právneho nástupcu z obchodného registra, sa rozhodnutím súdu o dodatočnej likvidácii obnovujú a možno ich uplatniť v rozsahu, v akom neboli uspokojené.

37. Napokon, z obchodnoprávnej úpravy výslovne vyplýva, že nijako nemohli nastať účinky uvedeného rozhodnutia, keď toto nebolo spojené s predpokladom jeho publikácie v obchodnom registri.

38. Dovolací súd tak uzatvára, že hoci súdy nižších inštancií priznali označenej dovolateľke procesnú subjektivitu, vychádzajúc z uznesenia o jej menovaní za dodatočnú likvidátorku (pričom súd prvej inštancie sa dôkladne touto otázkou zaoberal v bode 28 svojho rozhodnutia, súc viazaný právnym názorom odvolacieho súdu vychádzajúc z jeho kasačného rozhodnutia vo vzťahu k pôvodnému zastavujúcemu rozhodnutiu

pre nedostatok právnej subjektivity žalobcu), dovolací súd posúdením aj tejto otázky, ako základného predpokladu možnosti dovolanie prejednať, dospel k záveru, že JUDr. Jana Závodská nemá oprávnenie konať za subjekt označený ako žalobca, keď zákon neobsahuje potrebnú právnu úpravu pre postup, akým za dodatočnú likvidátorku bola vymenovaná.

39. Dovolací súd tiež zdôrazňuje, že výmaz občianskeho združenia z registra združení má deklaratórny charakter, a aj to je jeden z dôvodov, prečo nie je možné aplikovať analógiu postupom nariadenia dodatočnej likvidácie súdom, keď obnovenie zápisu

v takomto registri možné je (čo v úprave obchodných spoločností možné až do 30.9.2020 nebolo) a zároveň platí, že podľa ZZO likvidátora vždy menuje ministerstvo, a nie súd.

K výmazu žalobcu došlo 12.11.2013 (len aktom výmazu z registra, nie rozhodnutím, preto je zjavné, že nejde o spôsob zániku subjektu formou konštitutívneho aktu (č. l. 133 spisu)). K nariadeniu dodatočnej likvidácie rozhodnutím registrového súdu došlo uznesením

z 22.11.2016, pričom priamo v samotnom rozhodnutí sa uvádza, že navrhovateľ dodatočnej likvidácie (v ňom označený veriteľ združenia) tvrdí, že združenie nezaniklo a treba naň nariadiť likvidáciu, nie dodatočnú likvidáciu. Registrový súd tak išiel ďaleko nad rámec aplikovateľného práva a aj v konaní predloženého návrhu (pričom súd by nebol

ani na nariadenie likvidátora vecne príslušný). Napokon, až návrhom z 21.12.2017

sa domáha označená dovolateľka práv uplatnených v žalobnom návrhu, hoci predmetom samotnej nesprávne nariadenej dodatočnej likvidácie mali byť úplne iné hodnoty

a skutočnosti. Pritom sama svoje postavenie spochybňuje počas celého konania, dokonca aj v samotnom dovolaní (bod 9 dovolania), avšak vo vzťahu k svojmu menovaniu

do funkcie dodatočnej likvidátorky tieto skutočnosti nevzniesla a odvolanie voči rozhodnutiu registrového súdu nepodala.

40. Dovolací súd tak uzatvára, že registrový súd vydaním uznesenia 34C/553/2015-72

zo dňa 22.11.2016 ktorým nariadil dodatočnú likvidáciu a č. k. 34C/553/2015 - 85

zo dňa 11.01.2017, ktorým vymenoval za likvidátorku JUDr. Janu Závodskú, vydal nulitný akt, keď pristúpil k nariadeniu dodatočnej likvidácie na subjekt, ktorý takémuto režimu nepodlieha, a nepostúpil vec orgánu, v ktorého kompetencii je rozhodnúť o vymenovaní likvidátora občianskeho združenia pre prípad, že nebola vykonaná likvidácia jeho majetku, a teda nedošlo k účinnému zrušeniu a zániku tohto subjektu tak, ako to predpokladala právna úprava účinná v čase výmazu z registra občianskych združení, v súčasnosti registra neziskových organizácií (t. j. v kompetencii ministerstva vnútra). Tu nemožno hovoriť ani o aplikácii princípu zákazu popretia prejudiciálnej záväznosti právoplatného súdneho rozhodnutia, ktoré by znamenalo zásah do stability práva a právnych vzťahov ako aj do riadneho výkonu spravodlivosti (uznesenie NS SR z 29. apríla 2010 sp. zn.

1 Cdo/133/2009, II. ÚS 349/09-36 z 20. januára 2010, rozsudky Európskeho súdu

pre ľudské práva vo veci Brumărescu proti Rumunsku z 28. októbra 1999 a vo veci Ryabykh proti Rusku z 24. júla 2003). Ďalšou akceptáciou takéhoto nulitného aktu

aj dovolacím súdom by nastal stav, kedy by došlo k aprobácii súdmi priznanej procesnej subjektivity subjektu, ktorý o samotnom konaní nemá žiadnu vedomosť, resp. pre prípad, že subjekt zanikol, bol by

aprobovaný stav nezákonnej aplikácie ustanovení o nariadení dodatočnej likvidácie na subjekt, ktorý takémuto režimu nijako podrobený byť nemôže. Dovolací súd tu podotýka, že on sám v tomto konaní nijako nemôže odstrániť prvotné nezákonné rozhodnutie registrového súdu, keďže ide o rozhodnutie, ktorého prieskum nie je predmetom dovolacieho konania vedeného v tejto veci.

41. Dovolací súd, zhrňujúc vyššie uvedené argumenty, konštatuje, že nemôže mať na podanie dovolania oprávnenie subjekt ani vtedy, ak sa toto ním prezentované právo opiera o formálne právoplatné, avšak materiálne nevykonateľné rozhodnutie súdu (tu uznesenie registrového súdu), pokiaľ pri jeho vydaní súd nerešpektoval prednostnú osobitnú právomoc iného štátneho orgánu (tu MV SR) pre založenie oprávnenia daného subjektu (tu ako likvidátora pre „dodatočnú“ likvidáciu občianskeho združenia, resp. jeho majetku). Takéto rozhodnutie registrového súdu, hoci je formálne opatrené doložkou právoplatnosti, nemôže mať vo vzťahu k domnejšej likvidácii občianskeho združenia žiadne právne účinky, keďže dotknuté občianske združenie sa do obchodného registra, a to s konštitutívnymi účinkami, ani nezapisuje. Práve v zmysle osobitnej úpravy ZZO (v rozhodnom znení) môže dôjsť tak k zápisu, ako aj výmazu, takého združenia v registri vedenom MV SR, a to len s účinkami deklaratórnymi. Z úpravy ZZO navyše vyplýva, že v prípade, ak v prospech takého združenia zostal (nezlikvidovaný) majetok, k zániku združenia dôjsť de lege nemohlo. Likvidátora však vždy vymenúva MV SR, nie (registrový) súd.

42. Z uvedených dôvodov tak JUDr. Janu Závodskú nemožno považovať za osobu, ktorá je oprávnená podať dovolanie, a toto dovolanie je potrebné postupom podľa ust. § 447 písm. b/ CSP odmietnuť.

43. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (ust. § 451 ods. 3 veta druhá CSP). O trovách dovolacieho konania rozhodol najvyšší súd podľa ust. § 453 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP.

44. Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.